

Sygn. akt: III U 348/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy I Ubezpieczeń Społecznych - w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 września 2014r. w O.

sprawy z odwołania K. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania K. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 05.03.2014r. **znak** (...)

orzeka:

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że K. K. nie jest zobowiązana do zwrotu renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wypłaconej jej za okres od 1 listopada 2000 roku do 31 sierpnia 2002 roku i od 1 października 2012 roku do 30 listopada 2013 roku.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 05.03.2014r., znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zobowiązał K. K. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia - części uzupełniającej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1.11.2000r. do 31.08.2002r. i od 01.10.2012r. do 30.11.2013r. w kwocie 21.132,13zł.

W odwołaniu od tej decyzji K. K. wniosła o jej zmianę podnosząc, że nie prowadziła działalności rolniczej i nie użytkowała gospodarstwa rolnego, którego część nabyła w spadku po rodzicach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że K. K. pobiera rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Odwołującej od 01.09.2000r. była wypłacana część uzupełniająca renty w całości, bowiem złożyła ona umowy dzierżawy gospodarstwa rolnego, będącego własnością jej i jej męża, na następnie przekazała gospodarstwo rolne.

Organ rentowy wskazał, że w dniu 05.12.2013r. został złożony akt notarialny sporządzony w dniu 05.12.2013r., z którego wynikało, iż K. K. nabyła w spadku udział w gospodarstwie rolnym po zmarłej matce, S. J.. Na skutek przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, iż odwołująca na mocy postanowienia Sądu Rejonowego

w Pułtusku z dnia 18.10.1978r. i z dnia 30.03.1979r. nabyła po zmarłej matce, S. J., w spadku udział w gospodarstwie rolnym położonym w D. i M. L. w 1/3 części. Ustalono również, że na podstawie umowy dzierżawy zawartej w dniu 13.09.2002r. współwłaściciele nabytych w drodze dziedziczenia nieruchomości rolnych, tj. K. K. i jej siostra J. S. wydzierżawiły nabyte grunty B. K. na okres 10 lat. W oparciu o powyższe ujawniono nadpłatę części uzupełniającej renty w 100% od 01.09.2000r. do czasu wydzierżawienia nabytych gruntów rolnych na mocy umowy dzierżawy, tj. do 31.08.2002r. i od 01.10.2012r., tj. od dnia następnego po miesiącu, w którym wygasła umowa dzierżawy do 31.11.2012r., tj. do czasu przekazania nabytych gruntów rolnych na podstawie aktu notarialnego z dnia 5.12.2013r. Prezes KRUS wskazał, iż nieprzedawniona kwota nienależnie pobranego świadczenia wyniosła 21.132,13zł i wobec niezaprzestania przez odwołującą działalności rolniczej podlega zwrotowi w oparciu o art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

K. K. decyzją Prezesa KRUS z dnia 17.09.1997r. nabyła prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 01.08.1997r. do dnia 31.08.2000r. Świadczenie to było następnie jej przedłużane, w tym decyzją z dnia 27.08.2003r. zostało jej przyznane na stałe. Początkowo część uzupełniająca renty była zawieszona w 50% wobec faktu prowadzenia przez odwołującą wraz z mężem gospodarstwa rolnego. Począwszy od dnia 01.09.2000r. wypłata części uzupełniającej renty została jednak podjęta w 100% – wobec złożenia przez odwołującą umowy dzierżawy gospodarstwa rolnego, zawartej w dniu 20.09.2000r. na okres 10 lat i następnie wobec zawarcia w dniu 07.10.2006r. umowy darowizny gospodarstwa rolnego dzieciom.

Z akt KRUS wynika również, że w dniu 05.12.2013r. został złożony akt notarialny, sporządzony w dniu 05.12.2013r. – Umowa sprzedaży oraz umowa działu spadku i zniesienia współwłasności, z którego wynikało, iż K. K. nabyła w spadku udział w gospodarstwie rolnym po zmarłej matce, S. J..

Po otrzymaniu powyższego aktu notarialnego przeprowadzono postępowanie wyjaśniające, w którego toku ustalono, iż odwołująca na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Pułtusku z dnia 18.10.1978r. i z dnia 30.03.1979r. nabyła po zmarłej matce, S. J., w spadku udział w gospodarstwie rolnym położonym w D. i M. L. w 1/3 części. Oprócz odwołującej udziały w spadku nabyli jej ojciec i siostra, J. S.. Ustalono również, że na podstawie umowy dzierżawy zawartej w dniu 13.09.2002r. współwłaściciele nabytych w drodze dziedziczenia nieruchomości rolnych, tj. K. K. i jej siostra J. S. wydzierżawiły nabyte grunty B. K. na okres 10 lat. W oparciu o powyższe ujawniono nadpłatę części uzupełniającej renty w 100% od 01.09.2000r. do czasu wydzierżawienia nabytych gruntów rolnych na mocy umowy dzierżawy, tj. do 31.08.2002r. i od 01.10.2012r., tj. od dnia następnego po miesiącu, w którym wygasła umowa dzierżawy do 31.11.2012r., tj. do czasu przekazania nabytych gruntów rolnych na podstawie aktu notarialnego z dnia 5.12.2013r.

Z zaskarżonej decyzji Prezesa KRUS wynika, że kwota nienależnie pobranego świadczenia wyniosła 22.007,27zł. Wobec przedawnienia części świadczenia organ rentowy zobowiązał jednak odwołującą do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 01.11.2000r. do 31.08.2002r. i od 01.10.2012r. do 30.11.2013r. w kwocie 21.132,13zł.

W ocenie Sądu odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS jest zasadne.

Podstawą wydania decyzji Prezesa KRUS z dnia 05.03.2014r. jest przepis art. 28 ustawy z dnia 28.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art. 138 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 28 ust. 1, ust. 2, ust. 3 i ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wdzierzawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Przepis art. 52 ust. 2 ustawy o u.s.r. stanowi zaś, że zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz ustalania odsetek za opóźnienia w wypłacie świadczeń określają przepisy emerytalne oraz przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa.

Zastosowanie w sprawie znajdzie więc również art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten w ust. 21 stanowi, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia (art. 138 ust. 2).

Biorąc pod uwagę powyższe należało uznać, że rozstrzygnięcie w sprawie zależało od ustalenia, czy K. K. prowadziła w spornych okresach działalność rolniczą, a w szczególności czy prowadziła tę działalność na nieruchomościach rolnych wchodzących w skład spadku po matce, S. J., w których udział nabyła w drodze dziedziczenia.

K. K. kwestionując w/w decyzję wywodziła, że nie prowadziła działalności rolniczej i nie użytkowała gospodarstwa rolnego, którego część nabyła w spadku po rodzicach. Wskazywała, że po wyjściu za mąż zamieszkała z mężem w jego gospodarstwie w K., zaś działki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego po rodzicach, które nabyła w drodze spadkobrania, użytkowała jej siostra, J. S. i ona występowała o dopłaty bezpośrednie w związku z użytkowaniem tych działek. Odwołująca wskazywała też, że pobiera rentę i jest niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym.

W ocenie Sądu odwołująca wykazała w toku postępowania prawdziwość w/w twierdzeń.

Poza sporem jest, iż gospodarstwo rolne, nabyte w drodze spadkobrania przez odwołującą jest położone we wsiach D. i M.. Na okoliczność prowadzenia działalności rolniczej na tych gruntach Sąd dopuścił dowód z przesłuchania świadków J. S. i U. N..

J. S. zeznała, że matka odwołującej zmarła w 1977r. a ojciec w 1997r. Zeznała też, że K. K. nie pracowała w gospodarstwie położonym w miejscowościach D. i M., gdyż mieszkała z mężem w miejscowości K. i tam pracowała w gospodarstwie. Świadek zeznała, że działki nabyte w drodze spadkobrania użytkowała ona z mężem, potem zaś były wydierżawione a po zakończeniu umowy dzierżawy obrabiał je jej zięć, D. S.. Zeznała też, że to ona występowała o unijne dopłaty bezpośrednio.

Także świadek U. N. zeznała, że odwołująca nie pracowała w gospodarstwie nabytym w spadku po rodzicach, gdyż pracowała na nim J. S..

Sąd dał wiarę zeznaniom w/w świadków. Są one zgodne ze sobą i są logicznie powiązane z tożsamymi twierdzeniami odwołującej. J. S. jest siostrą odwołującej a U. N. jest jej sąsiadką. Logicznym jest przyjęcie, że skoro K. K. mieszkała wraz z mężem w innej miejscowości i pracowała w gospodarstwie rolnym męża, to nie pracowała w gospodarstwie należącym do rodziców. W siedlisku tego gospodarstwa zamieszkiwała natomiast J. S. wraz z mężem, dlatego logicznym jest przyjęcie, iż to ona użytkowała przedmiotowe gospodarstwo rolne i w związku z tym pobierała dopłaty bezpośrednio. Należy też dać wiarę odwołującej iż w spornym okresie z uwagi na stan zdrowia nie mogła pracować w gospodarstwie. K. K. pobiera rentę, cierpi na reumatoidalne zapalenie stawów, a już w 2006r. przekazała wraz z mężem swoje gospodarstwo rolne dzieciom.

Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, że w spornych okresach nie było podstaw do zawieszenia K. K. części uzupełniającej renty rolniczej w 100%, gdyż nie prowadziła ona działalności rolniczej. Nie można więc mówić o nienależnie pobranym świadczeniu.

Ponieważ organ rentowy żądał od odwołującej zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 01.11.2000r. do 31.08.2002r. i od 01.10.2012r. do 30.11.2013r. w kwocie 21.132,13zł, należało zmienić zaskarżoną decyzję Prezesa KRUS z dnia 05.03.2014r. i orzec, iż K. K. nie jest zobowiązana do zwrotu tej kwoty.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł, jak w sentencji.